

Nåd och frid!

Bön: Käre Herre Jesus! Lär oss att se vår rätta ställning inför dig. Hjälp oss att inte förtrösta på våra egna förtjänster, utan se att vi, som i oss själva är totalt ovärdiga din kärlek, har blivit föremål för din oändliga kärlek och din oförtjänta nåd. Låt din Ande förklara detta för oss så att vi fylls av glädje och kan sprida detta hopp och denna glädje i den tjänst du har kallat oss till bland våra medmänniskor. Amen.

Text: Luk 17:7–10. Jesus sade till sina lärjungar:

”7 Om någon av er har en tjänare som plöjer eller vallar får, säger han då när tjänaren kommer hem från marken: Kom nu och sätt dig till bords? 8 Säger han inte snarare: Laga något till kvällsmat åt mig, och fäst upp dina kläder och passa upp mig medan jag äter och dricker. Sedan kan du själv äta och dricka. 9 Inte tackar han tjänaren för att han gjorde det han fick i uppdrag? 10 På samma sätt ska också ni säga, när ni har gjort allt som ni fått i uppdrag: Vi är odugliga tjänare. Vi har bara gjort vår plikt.”

Herre, helga oss i sanningen. Ditt ord är sanning. Amen.

Vi inleder i dag förfastan, när blickarna börjar riktas mot Jesu vandring mot Jerusalem. Dagens tema är Guds oförskyllda nåd. Med ett modernare ord: Guds oförtjänta nåd. Det är innebörden i själva ordet nåd: där finns ingen förtjänst. En brottsling blir dömd fri utan att ha förtjänat det. Det temat omspannar det allra viktigaste i vår tro.

Hur annorlunda är det inte i Astrid Lindgrens ”Fattig bonddräng”, den populära visan om drängen Alfred, en av de centrala figurerna i berättelserna om Emil i Lönneberga. Den visan har blivit som en psalm. Den har tagits som ett exempel på en rätt kristen fromhet i radioandakter och den är ett bra exempel på det som idag verkar vara den allmänliga kristna tron.

Och visst är visan på sätt och vis trevlig. Man känner sympati för drängen Alfred. Den har också en fin melodi. Men vad har visan för budskap? Den sammanfattas i nästsista versen,

som följer på drängens oro att stå vid himlens port, rädd och ledsen för de synder han gjort.

Men då säger Herren:

Fattig bonddräng, kom hit!

Jag har sett din strävan och ditt eviga slit.

Därför, fattig bonddräng,

är du välkommen här.

Därför, fattig bonddräng,

ska du vara mig när.

Låt oss nu se efter vad vår trosbekännelse säger, grundad på Bibelns klara ord. Är det för vår strävan och slit som Gud tar emot oss i himlen? Klär han på oss sin snövit skrud för att vi har slitit och arbetat?

Luther lär om det här i förklaringen till andra trosartikeln:

*Jag tror, att Jesus Kristus, sann Gud, född av Fadern i evighet, och tillika sann människa, född av jungfrun Maria, är min Herre. Han har återlöst, förvärvat och vunnit mig, förlo-
rade och fördömda människa, ifrån alla synder, ifrån döden och djävulens våld, inte med guld eller silver, utan med sitt heliga och dyra blod, och med sin oskyldiga pina och död.*

Den fattiga bonddrängen är precis som vi andra människor ”förlorad och fördömd” i sina synder. Men just till sådana människor kom Jesus, och han har genom sitt heliga och dyra blod och med sin oskyldiga pina och död återlöst, förvärvat och vunnit dem, och dem som han har döpt har han klätt i en härlig, snövit skrud, och han öppnar himlens port för alla som bär den skruden, med andra ord, för dem som kommer inför Gud i Jesu namn. Därför, kära själ, är du välkommen i himlen!

Men till dem som hoppas på att deras egen strävan och slit ska öppna porten säger han de ord som vi tycker är så hårda: Gå bort ifrån mig, ni ogärningsmän! Utan Jesus är vi förlo-
rade, hur mycket vi än har kämpat. Det är därför som visan är så fruktansvärt tragisk.

Låt oss gå till vår text. Vi ska betrakta tre ämnen:

Vår duglighet inför Gud

Hur bemöter Gud oss?

Gud ger kraft till tjänsten

1. Vår duglighet inför Gud

Varför talar Jesus om sina lärjungar som odugliga tjänare? Är det för att ta ifrån dem all självkänsla, trampa ner dem till ingenting och få dem att känna sig värdelösa och obehövliga? Det kan verka så av det här stället.

Då går det ju stick i stäv mot allt det som psykologi och terapi förespråkar. Man vill uppmuntra och visa på att vi är värdefulla, att vi är bra sådana som vi är och att vi har alla en viktig uppgift. Därför är det vanligt att man inte tycker om syndabekännelsen, som enligt en gammal god tradition infaller genast i början av gudstjänsten. Den moderna människan vill inte tänka på eller tala om att man är oduglig inför Gud.

Vi ska inte glömma bort eller förakta vikten att se människorna, att ta oss an varandra och uppmuntra varandra. Vi är absolut inte värdelösa. Gud har ju älskat oss så att han sände Jesus som vår Frälsare. Och Jesus ger verkligen sina lärjungar en hög ställning. Han sänder ut dem i världen som sina ambassadörer: "Den som hör er hör mig." Han talar om Guds stora omsorg om dem, mycket mera än allt det sköna vi kan se i naturen, där han uppehåller allt, och han säger att de inte ska mista ett hår på sitt huvud utan att Gud vill det. Han säger att de är hans vänner. Och allt det grundar sig på Guds stora kärlek.

Men det här måste vi ställa i samband med en annan lärdom, den som Jesus tar fram här. I vår text gör Jesus stolta människor uppmärksamma på deras verkliga ställning inför Gud. Människan har en ond drift, som syndafallet har lagt in i oss. Vi har ett behov att hävda oss på bekostnad av andra. Det ser vi också hos Jesu lärjungar. När han talar om sitt lidande, då kommer två av hans lärjungar och ber att få sitta på hans vänstra och högra sida i hans härlighet, alltså de allra bästa platserna. Varför just de? Jo, för att människan är sådan, hon vill upphäva sig. Hon är stolt av naturen, av sin syndiga natur. Hon vill få beröm.

Jesus får sina lyssnare att skämmas. Han anknuter till den tidens sätt att behandla sina slavar, något som absolut inte är politiskt korrekt i dag. Vi är ju Guds tjänare (slavar), inte jämbördiga eller överordnade över honom så

att vi kan kritisera honom, något som folk i dag gärna vill tro och hålla fram. I andra sammanhang, och många gånger, tar Jesus fram sig själv som en förebild när det gäller ett tjänarsinne. Han visar hur annorlunda det är i Guds rike än i jordiska sammanhang. I Guds rike är den störst som tjänar, som går under andra och bär dem. Han tvättar sina lärjungars fötter, och därmed gör han själv slavens uppgift. Den här undervisningen fick Jesus hålla på med om och om igen.

I sin undervisning visar Jesus en kontrast mellan människans tjänaruppgift och den som han själv skulle göra, som inte ens lärjungarna hade fattat. I sin stora, oförskyllda nåd tar Gud sig an just sådana människor som inte hänvisar till sig själva, utan som som är förkrossade och har ett ödmjukt hjärta och som hoppas på hans nåd. En sådan framställning passar inte med den moderna upplysta människans uppfattning om sig själv.

Den här sanningen har Axel B Svensson målat fram på ett starkt sätt i en vers, som Juhani Martikainen har kompletterat till en sång som numera finns i Sionsharpan (158):

*Min fromhet var en tagg,
o Jesus, i din krona,
min strävan idel synd,
som dyrt du måste sona.
Det bästa som hos mig
i bästa stunden fanns
var intet annat värt
än törnets vassa kran.*

Det bästa hos mig, det som jag tycker är så osjälviskt och uppoffrande, det är bara synd inför Gud. Det var med i den syndaskuld som drev Jesus till korset. Vad har vi för duglighet, som Gud kunde tacka oss för och upphöja oss för? Ingenting i oss själva. Det mesta vi kan säga när vi möter honom är:

Vi är odugliga tjänare. Vi har bara gjort vår plikt.

Vi ska notera, att den här odugligheten inte består i slarv, lättja och slöhet. Vi får inte urskulda vår lättja med att vi ändå bara är odugliga. Jesus utgår i vår text från att hans tjänare gör ett gott arbete ute på marken, och att han också är villig att tjäna sin husbonde när han

kommer hem. Han gör det, eftersom det är hans plikt. Han är ingalunda lat.

Men tyvärr kan vi många gånger inte ens säga så, om vi ska vara ärliga. Vi får skämmas över att vi har underlåtit att göra vår plikt. Vi har inte gjort det bästa vi har kunnat. Så mycket mer har vi orsak att be Gud förlåta våra synder, så snart vi kommer fram inför honom.

Det som Jesus undervisar om är egentligen det samma som Luther uttrycker i förklaringen till tredje trosartikel:

Jag tror att jag inte av mitt eget förnuft eller av min egen kraft kan tro på eller komma till min Herre Jesus Kristus.

Är nu Jesus så här negativ bara för att trycka ner oss? Nej, verkligen inte. Låt oss se hur Gud bemöter oss, odugliga.

2. Hur bemöter Gud oss?

Martikainen flyttar vårt fokus i sången till Guds kärlek i Kristus:

*Din kärlek, Herre, är
oändligt skön och härlig!
Den är mitt liv, min kraft,
som genom världen bär mig.
Den ger i sorgen tröst,
den är min glädje all.
Och sist med himmelsk glans
den evigt stråla skall!*

Gud kommer inte till oss med en tröstande klapp på axeln när vi står inför himlens port, och berömmar vår strävan och vårt eviga slit. Nej, det finns en sak han ser: Jesus har gjort det som krävdes för att öppna porten och då Gud ser oss i sin Son ser han bara rättfärdighet. Då ser han inte längre vår synd, våra tillkortakommanden.

Tänk på orden i episteltexten (Fil 3:7):

Men allt det som förr var en vinst för mig räknar jag nu som förlust för Kristi skull. Ja, jag räknar allt som förlust, för jag har funnit det som är långt mer värt: kunskapen om Kristus Jesus, min Herre. För hans skull har jag förlorat allt och räknar det som skräp, för att vinna Kristus och bli funnen i honom – inte med min egen rättfärdighet, den som kommer av lagen, utan med den som

kommer genom tron på Kristus, rättfärdigheten från Gud genom tron.

När Gud beviljar inträde till himlen finns det ingenting som faller tillbaka på vår egen förtjänst. Då betyder vår strävan och vårt slit ingenting. Det är det som i dagens tema kallas *Guds oförskyllda nåd*, eller lite modernare: *Guds oförtjänta nåd*. Vi har inte förtjänat den, inte det minsta. Den fanns där innan vi kunde ta ett enda steg. Den fanns nämligen i Guds sinne och rådslut redan innan världens grund var lagd.

Temat kan förväntas lyfta fram vittnesbördet om Jesu frälsningsverk för oss, och alltså hålla Jesus i centrum och berätta om vad han har gjort för oss. Borde vi inte ta upp sådant som lugnar och tröstar oss och ökar vårt självförtroende i stället för att predikotexten bara talar om människans insatser och om Guds förväntningar på oss, sådant som slår ner oss?

Men det är helt rätt. För att vi ska inse hur stor Guds kärlek är och vad han gjort för att frälsa oss och ge oss en plats i sin himmel måste vår stolthet inför honom knäckas i grunden. Gud tar emot de ödmjuka och de förkrossade ger han nåd, heter det. Om man är förkrossad är man krossad i sitt sinne. Man har tappat tilltron till sin egen förmåga. Det är just det som behövs för att vi ska uppskatta och tacka Gud för hans oförskyllda nåd.

3. Gud ger kraft till tjänsten

Vi ska ännu påminna oss en sak, som i sången beskrivs med orden:

*Den är mitt liv, min kraft,
som genom världen bär mig.*

Det handlar alltså om den verkan som Guds kärlek har. Den ger liv, den ger kraft, den bär oss, och den ger oss alltså den näring vi behöver för att orka utföra vår tjänst som Guds slavar.

Om den här kraften finns mycket att säga. Vi kan t.ex. läsa i Fil 4:13:

Allt förmår jag i honom som ger mig kraft.

Allt! Vem av oss kan verkligen ställa oss fram och säga: Jag förmår allt! Ingen människa är väl allsmäktig?

Men det är inte vad Paulus påstår heller. Det handlar om den situation han lever i. Oberoende av om han lever i nöd och brist eller om han lever i överflöd är han nöjd med sin lott, för där Gud ställt honom är kraften med honom genom Guds nåd. Och det är inte hans egen kraft. "*Kraften fullkomnas i svaghet*" fick han lära sig genom sin egen sjukdom och sitt lidande. Hans kraft var svag, men det var Guds kraft som räckte till allt som behövdes. Det var inte så att han fick mera kraft än han behövde, utan tillräckligt.

När vi möter människor som dignar under dålig självkänsla ska vi visa på Jesus. Se vad han har gjort för dig! Då vill vi också göra det som han väntar sig av oss, med den kraft han ger. Amen.

Lovad vare du Gud, och välsignad i evighet, som med ditt ord tröstar, lär, förmanar och varnar oss. Låt din Helige Ande stadfästa Ordet i våra hjärtan, så att vi inte blir glömska hörare, utan dagligen växer till i tro, hopp, kärlek och tålamod intill änden, och blir saliga genom Jesus Kristus, vår Herre. Amen.